

Motion till riksdagen 2025/26:4018

av Anders Ygeman m.fl. (S)

med anledning av prop. 2025/26:193 Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att akutskolor på entreprenad inte bör införas, då det riskerar att leda till ökad utsortering av elever och till att resurser förs bort från elevernas undervisning till privata aktörer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förväntansdokument inte bör införas, då det riskerar att öka administrationen och detaljstyrningen i skolan utan att tydligt bidra till ökad studiero eller förbättrade kunskapsresultat, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen gick till val på att ta tag i problemen i svensk skola. Men i stället för att renovera ett skolsystem som präglas av växande ojämlikhet har mandatperioden blivit fyra förlorade år för svensk skola. Samtidigt som klassrum är överfulla, lärare pressas och elever inte får det stöd de behöver har regeringen prioriterat skattesänkningar för höginkomsttagare i stället för investeringar i skolan.

Löftena om att ta itu med marknadsskolan har inte infriats. Vinstjakten tillåts fortsätta, samtidigt som det som utlovades blivit utredningar som redan samlar damm. Under tiden fortsätter resurser att läcka från skolan och skillnaderna mellan elever att öka.

Svensk skola behöver en ny riktning. Socialdemokraterna vill ta tillbaka kontrollen över skolan. Skolans pengar ska gå till fler lärare, mindre klasser och bättre stöd till varje elev – inte till vinster. Alla barn ska mötas av höga förväntningar och få den hjälp de behöver för att lyckas. Läraren ska vara klassrummets självklara chef. För att det ska

vara möjligt måste läraren också ges rätt förutsättningar, med tid, arbetsro och stöd i sitt uppdrag.

Vi behöver förbättra tryggheten och studieron i skolan. En fungerande skolmiljö där elever kan känna sig trygga och fokusera på lärandet är en grundförutsättning för kunskapsresultat.

Vi socialdemokrater tog under förra mandatperioden viktiga steg för att stärka tryggheten och studieron i skolan. Genom lagändringar tydliggjordes att skolpersonal ska kunna vidta omedelbara och tillfälliga åtgärder, för att säkerställa trygghet och studiero. Det blev enklare att besluta om avstängning och tillfällig placering, och ett mobilförbud infördes som huvudregel under lektionstid.

Vi behöver fortsätta detta arbete. Skolan ska präglas av lugn och ro, vara mobilfri och ha nolltolerans mot trakasserier, kränkande behandling och mobbning. Lärare och rektorer ska ha tydliga befogenheter att upprätthålla ordning, och elever som utgör en fara för andra ska kunna hanteras på ett sätt som värnar tryggheten för alla.

Samtidigt är det viktigt att konstatera att flera av de förslag som nu presenteras i huvudsak innebär justeringar av befogenheter som skolans personal redan har. Att exempelvis utöka möjligheterna till avstängning eller minska dokumentationskrav kan i vissa fall vara motiverat, men det förändrar inte i grunden förutsättningarna i klassrummet.

Elever som behöver stöd möter i dag ofta en skola där tiden inte räcker till, där elevhälsan är underbemannad och där lärare saknar förutsättningar att anpassa undervisningen. För elever med NPF kan rätt stöd i rätt tid vara helt avgörande. När stödet brister riskerar konsekvenserna att bli allvarliga – ökade kunskapsluckor, psykisk ohälsa, skolfrånvaro och i förlängningen att elever helt tappar fästet i skolan.

För många elever, inte minst elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, är rätt stöd och fungerande lärmiljöer avgörande. När stödet brister riskerar det att bidra till sämre skolresultat, skolfrånvaro och psykisk ohälsa.

Det är därför avgörande att skolan har tillräckliga resurser och rätt kompetens. Fler speciallärare och specialpedagoger, en utbyggd elevhälsa och bättre möjligheter till anpassade lärmiljöer är centrala delar för att alla elever ska kunna lyckas.

Vi motsätter oss förslaget om att akutskolor ska kunna drivas på entreprenad. Det riskerar att förstärka marknadsskolans misslyckanden och leda till ökad utsortering och en skola där ansvaret för elever med större behov förskjuts bort från huvudmännen. I stället för att stärka den gemensamma skolan öppnar regeringen för att lägga ut nya delar av verksamheten på entreprenad. Resurser som borde gå till elevernas stöd och undervisning kan i stället hamna som vinster och aktieutdelningar hos privata skolkoncerner.

När det gäller kravet på förväntansdokument ser vi snarare en risk att detta ytterligare ökar administrationen och detaljstyrningen i skolan utan att bidra till bättre studiero eller kunskapsresultat. Lärare behöver mer tid för undervisning och relationsskapande, inte fler dokument att hantera.

Sammantaget finns en risk att regeringens förslag i huvudsak leder till nya administrativa strukturer, snarare än verkliga förbättringar i klassrummet. För att skapa trygghet och studiero krävs i stället mer personal och mindre klasser samt att resurserna används där de gör störst nytta, i undervisningen.

Linus Sköld (S)

Caroline Helmersson Olsson (S)

Mats Wiking (S)

Rose-Marie Carlsson (S)

Robert Olesen (S)

Niklas Sigvardsson (S)